

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การเคลื่อนไหวขององค์กรอิสระในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาชมรมนักนิยมธรรมชาติ เป็นการศึกษาการเคลื่อนไหวในการอนุรักษ์ และวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยการศึกษาผ่านกิจกรรมภาคสนามของชมรม การนำเสนอข้อมูลในบทนี้เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมภาคสนามของชมรมนักนิยมธรรมชาติ โดยการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชมรมนักนิยมธรรมชาติ
- ตอนที่ 2 การเคลื่อนไหวในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ตอนที่ 3 วิธีการดำเนินงานในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ข้อมูลทั่วไปของชมรมนักนิยมธรรมชาติ

ชมรมนักนิยมธรรมชาติก่อตั้งขึ้นในปีพ.ศ.2526 จากการรวมตัวของบุคคลหลากหลายอาชีพผู้มีความรักธรรมชาติร่วมเดินทางศึกษาธรรมชาติในลักษณะการท่องเที่ยวเดินป่า ระหว่างการเดินทางแต่ละครั้งพบเห็นการทำลายธรรมชาติที่เกิดจากความไม่รู้ของนักท่องเที่ยว ส่งผลกระทบให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ จนเกิดความตระหนักร่วมกันป้องกันรักษาป่า

ด้วยเหตุที่ว่า การเดินทางท่องเที่ยวที่ขาดจิตสำนึกก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศของป่าเป็นอย่างมาก และด้วยความเชื่อที่ว่า ความรักธรรมชาติมีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน เพียงแต่ขาดโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมดูแลจัดการทรัพยากรดังกล่าวและขาดการแนะนำที่ถูกต้อง ให้เข้าใจ ถ้าการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าไม่ทำลายล้าง

สมาชิกผู้ก่อตั้งชมรมจะเริ่มงานพื้นฐานของการให้ความรู้และความเข้าใจแก่สมาชิกและผู้สนใจทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

- ส่งเสริมความรู้ และทักษะเชิงวิชาการในการอนุรักษ์ธรรมชาติ
- ส่งเสริมประสบการณ์ด้านธรรมชาติวิทยา
- ส่งเสริมความรัก และความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ

- ส่งเสริมความสามัคคีในการร่วมกันทำกิจกรรมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์
ธรรมชาติ

- วางพื้นฐานการอนุรักษ์ธรรมชาติแก่เยาวชน

วัตถุประสงค์ของชมรมนักนิยมนธรรมชาติจะเน้นการให้ความรู้พื้นฐานด้านการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่สมาชิกและเยาวชน

การเคลื่อนไหวในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1. ความคิดเห็นและเป้าหมายของชมรมนักนิยมนธรรมชาติ

เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องก่อตั้งชมรมนักนิยมนธรรมชาติ จากการสัมภาษณ์
คณะกรรมการผู้ร่วมก่อตั้งชมรมได้อธิบายว่า เหตุผลที่ก่อให้เกิดการรวมตัวเป็นชมรมเนื่องจาก
คณะท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งที่มีความตั้งใจจะเดินทางในลักษณะของการเดินป่า ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มี
ความหลากหลายทางสาขาอาชีพมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างการเดินทาง มีการอธิบายให้
ความรู้ถึงลักษณะพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่พบเห็นระหว่างการเดินทาง ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความ
คิดเห็นถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

คนกลุ่มนี้จึงได้เกิดแนวคิดร่วมกันถึงการทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดจากความ
ไม่รู้ โดยเฉพาะความไม่รู้ของนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางในเส้นทางที่มีธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ซึ่ง
ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศที่มีความเปราะบางเป็นอย่างมาก และได้ตระหนักถึงผลเสียจาก
การท่องเที่ยวที่ขาดความระมัดระวังในการใช้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ขาดความรู้ความเข้าใจ
ถึงความเปราะบางของระบบนิเวศ จึงรวมตัวกันก่อตั้งเป็นชมรมเพื่อให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวที่
ไม่ทำลายธรรมชาติแก่ผู้ที่มีความสนใจท่องเที่ยวลักษณะนี้โดยการให้ความรู้ด้านธรรมชาติวิทยา
การใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ ตลอดจนความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว เพื่อให้การ
ท่องเที่ยวเกิดประโยชน์มากขึ้น

คณะกรรมการอีกท่านหนึ่งได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การท่องเที่ยวแต่ละครั้งทำให้ได้พบ
เห็นการท่องเที่ยวที่ไม่ถูกต้องมีโอกาสทำลายธรรมชาติสูง และยังพบเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิด
ขึ้นกับระบบนิเวศที่ชัดเจน เช่น การลดจำนวนลงของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ในแต่ละท้องที่ แต่การจะ
ปิดโอกาสไม่ให้มีการท่องเที่ยวตามธรรมชาตินั้นไม่สามารถทำได้

จึงมีแนวคิดว่าจะนำการท่องเที่ยวมาเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดย
การทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางและในระหว่างการเดินทาง ถ้ามีการให้ความรู้ถึง
การปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง และท่องเที่ยวโดยการทำลายธรรมชาติน้อยที่สุด ก็จะสามารถบรรเทาปัญหา
ความเสื่อมโทรมที่จะเกิดจากการท่องเที่ยวได้บ้าง

กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของชมรม คณะกรรมการอีกท่านหนึ่งยังได้ให้ข้อมูลว่า เป็นการวางพื้นฐานด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติแก่สมาชิก ผู้สนใจทั่วไป และเยาวชน ซึ่งจากวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้แบ่งกิจกรรมเป็น 2 ประเภท คือ การนำทัศนศึกษาธรรมชาติในพื้นที่จริง และการจัดค่ายเยาวชน โดยแบ่งเป็นค่ายหลัก คือ ค่ายเยาวชนทั่วไปโดยจัดกิจกรรมให้ความรู้เน้นที่เยาวชนที่มีถิ่นฐานอาศัยอยู่โดยรอบพื้นที่ป่า ชมรมมีความคิดว่าเมื่อเยาวชนเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่จะต้องเป็นผู้ที่อยู่อาศัยใกล้ชิดป่า และควรจะเป็นผู้ดูแลรักษาป่าต่อไป เพื่อให้เยาวชนเหล่านี้เห็นความสำคัญของป่าและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ต่อไป ในส่วนค่ายเสริมที่จะจัดปีเว้นปี คือ ค่ายเยาวชนพิการ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนที่ไม่มีโอกาสเข้าไปสัมผัสธรรมชาติได้มีโอกาสเช่นเยาวชนปกติทั่วไป

การจัดกิจกรรมดังกล่าว ชมรมนักนิยมนิยมธรรมชาติมีแนวคิดว่าการอนุรักษ์ไม่ควรปิดกั้นหรือจำกัดเฉพาะคนกลุ่มเพียงกลุ่มเดียว ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เท่าเทียมกัน แม้แต่คนที่มีอคติที่เคยทำลายธรรมชาติมาก่อน เนื่องจากทุกคนเป็นผู้ใช้ทรัพยากรเท่าเทียมกัน และมีความตระหนักรู้ว่ามนุษย์ทุกคน ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์หรือคนพิการทุกคนมีสิทธิ์และความต้องการทางธรรมชาติเหมือนกัน ไม่มีใครปฏิเสธอากาศบริสุทธิ์ ธรรมชาติที่สวยงาม ไม่มีใครปฏิเสธความร่มรื่นของป่า ทุกคนชอบหมดไม่ว่าจะเป็น เด็ก ผู้ใหญ่ คนแก่ คนรวย คนจน แต่การเข้าไปสัมผัสธรรมชาติของแต่ละคนแตกต่างกัน บางคนเข้าไปในธรรมชาติเข้าใจ เข้าไปอย่างกลมกลืน ไม่ขัดแย้ง คือ ไม่ใช่จะไม่ใช้เลยหรือไม่แตะต้องเลย มนุษย์คงหลีกเลี่ยงไม่พ้นเรื่องสัมพันธ์กับธรรมชาติ เพียงแต่จะให้มีกระบวนการกระทบกระเทือนน้อยที่สุด โดยมีความรู้สึกรู้ว่าทุกคนรักธรรมชาติก็อยากให้คนอื่นรักธรรมชาติเหมือนเช่นเดียวกัน มีการใช้ชีวิตแบบธรรมชาติ

นอกจากนี้ยังมีความเชื่อว่าทุกคนมีความรักธรรมชาติอยู่ในใจ แต่ขาดโอกาสในการเข้าไปสัมผัส สำหรับการจัดค่ายเด็กพิการ ชมรมนักนิยมนิยมธรรมชาติมีความคิดว่า คนพิการมีสมองเหมือนคนปกติ เด็กที่พิการทางร่างกาย เขาไม่ได้พิการสมอง มีความสามารถในส่วนอื่นเหมือนคนปกติ แต่เคลื่อนไหวได้ไม่ถนัด โอกาสที่จะเข้าไปสัมผัสธรรมชาติจึงมีน้อย ชมรมจึงให้โอกาสเขาไป เนื่องจากเด็กพิการก็เป็นผู้มีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากร เขามีสิทธิ์ที่จะมีจิตสำนึกเหมือนเด็กคนอื่น และเป็นการให้กำลังใจเด็กพิการ เป็นกายภาพบำบัด การเดินทางในธรรมชาติจะทำให้เขาเข้มแข็งขึ้นมีกำลังใจมากขึ้นว่า เขาสามารถทำได้และการเดินทางท่องเที่ยวโดยมีวิทยากรผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านพืช สัตว์ ให้ความรู้ถ่ายทอด โดยการอธิบายธรรมชาติรอบตัว แนะนำเรื่องราวต่าง ๆ ทำให้รู้สึกว่าการเดินทางมีความหมายมากขึ้น จากที่เคยเห็นดอกไม้สวยดี ก็จะเข้าใจว่าดอกไม้ก็คืออะไรมีความสำคัญมีประโยชน์อย่างไร

การท่องเที่ยวสามารถมีส่วนช่วยในการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ได้ ถ้ามีการทำความเข้าใจกับกลุ่มคนที่จะเข้าไปรวมทั้งคนนำทาง ให้เข้าใจว่า ต้องปฏิบัติตนให้ถูกต้อง คือ เข้าเดินป่าได้แต่ไม่ควรเก็บพันธุ์ไม้ ไม่ควรทิ้งขยะ ในการตั้งค่ายพักแรม ควรใช้พื้นที่ ๆ จำเป็นเท่านั้น ไม่ควรวางจนโล่ง หรือการก่อกองไฟควรระมัดระวังเรื่องเกิดการเกิดไฟป่า ขณะที่เหลือใช้จำพวกแก้ว ขวดพลาสติก ควรนำออกจากป่าให้หมด จำพวกเศษอาหารถ้าฝังได้ก็จะช่วยลดการทำลายธรรมชาติได้

ชมรมนิกนิยชมธรรมชาติ ยังมีแนวทางการอนุรักษ์ในด้านการให้ความรู้ จะไม่มีการต่อต้าน ประท้วงใด ๆ การแสดงออกจะเป็นลักษณะเห็นด้วยไม่เห็นด้วยกับโครงการนั้น ๆ และเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเพราะอะไร จะเน้นการให้ความรู้มากกว่า โดยให้ความรู้ในการใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติ เรียนรู้การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด

และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สมาชิกทั่วไปของชมรมนิกนิยชมธรรมชาติยังให้เหตุผลถึงการเข้าร่วมเป็นสมาชิกและมุมมองในการอนุรักษ์โดยสรุปว่า

1) ตัวเราคนหนึ่งน่าจะทำอะไรบ้างตามกำลัง แม้จะแก้ปัญหาไม่ได้ทั้งหมด อย่างน้อยการทำกิจกรรมปลูกจิตสำนึกให้เกิดแก่เยาวชนผู้ด้อยโอกาส ให้เขามีโอกาสได้เรียนรู้สัมผัสจนเกิดความรักในธรรมชาติได้ก็พอใจแล้ว

2) มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เป็นผู้ใช้ทรัพยากรเท่าเทียมกัน หน้าที่ในการอนุรักษ์จึงเป็นเรื่องของคนทุกคนที่ต้องร่วมมือกัน ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง

3) เราได้รับความสะดวกสบาย จากการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินแล้ว เราควรจะได้ทำประโยชน์เพื่อตอบแทนธรรมชาติบ้าง ในความสามารถที่ทำได้ตอนนี้คือ การทำงานวางพื้นฐานโดยการให้ความรู้ให้แก่สมาชิกและเยาวชน เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4) การจะทำให้การอนุรักษ์ประสบความสำเร็จ การปลูกจิตสำนึกเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนมีส่วนในการใช้ทรัพยากรควรมีความสำนึก แต่การจะให้เขาเกิดความสำนึกนั้นต้องให้เขาเกิดความรักในธรรมชาติก่อน เมื่อรักแล้วการอนุรักษ์จะประสบความสำเร็จมาก

5) การทำงานด้านการให้ความรู้พื้นฐานในการอนุรักษ์แก่สมาชิกและเยาวชน แม้จะเป็นเพียงจิตสำนึกส่วนเล็ก ๆ ก็ยังดีกว่าไม่ได้ทำอะไรเลย เมื่อทุกคนร่วมมือร่วมใจกันแล้วก็จะช่วยบรรเทาปัญหาการทำลายธรรมชาติได้บ้าง

2. แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยชมรมนักนิยชมธรรมชาติ ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมภาคสนามเพื่อให้ความรู้พื้นฐานด้านการอนุรักษ์เป็นหลัก คณะกรรมการท่านหนึ่งให้ข้อมูลว่า ประเทศเราไม่มีการให้พื้นฐานในการอนุรักษ์อย่างจริงจัง การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ การอนุรักษ์น่าจะวางพื้นฐานให้แก่เยาวชนตั้งแต่ระดับประถม

ตัวอย่างประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านการอนุรักษ์นั้น ไม่จำเป็นต้องมีองค์กรเอกชนเพื่อทำงานด้านนี้มากนัก แต่เกิดจากการปลูกฝังตั้งแต่เล็ก ๆ เป็นการปลูกฝังแนวทางการอนุรักษ์ในสายเลือด เยาวชนของเขารักสัตว์ รักธรรมชาติจากความรู้สึกข้างในไม่ต้องมีใครบังคับ เพราะตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงครอบครัว เปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสธรรมชาติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะเกิดความรักธรรมชาติจริง ๆ

อย่างไรก็ดีในการจัดกิจกรรมของชมรมนักนิยชมธรรมชาติที่ผ่านมาไม่มีการติดตามประเมินผลการทำงาน ว่าส่งผลต่อการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในระดับใด เนื่องจากข้อจำกัดด้านกำลังคนและงบประมาณ การดำเนินงานในลักษณะเป็นองค์กรอิสระไม่มีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล จึงไม่มีกำลังคนที่ทำงานประจำและไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล

คณะกรรมการของชมรมยังได้ให้เหตุผลว่า ทางชมรมไม่มีกำลังที่จะติดตามผลว่า หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว สมาชิกและเยาวชนเกิดความสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงจากเดิมมากน้อยเพียงใด เพราะทางชมรมจะไม่กำหนดกรอบหรือบังคับว่าคนที่เป็สมาชิกจะต้องเป็นอย่างไรหรือต้องปฏิบัติตนเพื่อการอนุรักษ์อย่างไร หลังจากจัดกิจกรรมแล้วจะเป็นหน้าที่ของสมาชิกว่า จะนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตหรือไม่ ทุกคนมีมุมมองเป็นของตนเอง เขาสามารถตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการปฏิบัติได้อย่างอิสระ ชมรมมีเป้าหมายเพียงเพื่อสร้างพื้นฐานในการอนุรักษ์เท่านั้น

นอกจากการจัดกิจกรรมเพื่อวางพื้นฐานการอนุรักษ์แล้ว ยังมีการประสานงานกับองค์กรเอกชนที่มีแนวทางการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับแนวทางของชมรมนักนิยชมธรรมชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ให้เป็นเครือข่ายที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น การประสานงานมีหลายลักษณะ เช่น การร่วมกิจกรรมการปลูกป่า การสนับสนุนกำลังคนและวิทยากรในการบรรยายให้ความรู้ ตลอดจนการเอื้อเฟื้อด้านข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์

ชมรมจะไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรที่มีแนวทางเพื่อการอนุรักษ์ในลักษณะการประท้วงต่อต้านการพัฒนาของรัฐบาลที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น กรณีการสร้างเขื่อน คณะกรรมการของชมรมได้อธิบายว่า ในกรณีการสร้างเขื่อนชมรมจะไม่เข้าไปประท้วงคัดค้านหรือวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล แต่จะกระทำเพียงแสดงความคิดเห็นเป็นแนวร่วมว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไร

ที่ผ่านมาเป็นเพียงการให้รายชื่อสมทบเท่านั้น ชมรมนักนิยมนธรรมชาติจะทำงานในเชิงบวกเพื่อให้ความรู้แก่สมาชิก ในการสร้างเขื่อนถ้าเป็นองค์กรเอกชนอื่น ๆ อาจจะเป็นการทำงานเชิงรุก คือ ให้ข้อมูลว่าเขื่อนที่จะสร้างนี้ไม่ดี เป็นผลทำให้สัตว์ป่าไม่มีที่อยู่อาศัย พืชพันธุ์ไม้ถูกทำลาย แต่การทำงานของชมรมนักนิยมนธรรมชาติ จะเน้นการสร้างความเข้าใจว่าเขื่อนมีประโยชน์เนื่องจากเป็นแหล่งน้ำ เป็นแหล่งพลังงาน แต่เขื่อนที่มีอยู่ก็เพียงพอแล้ว ถ้าเราใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดก็就不用สร้างเขื่อนเพิ่ม ชมรมจะเน้นการทำงานในลักษณะดังกล่าวเป็นหลัก

การดำเนินงานในลักษณะดังกล่าว เนื่องจากแนวคิดต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมว่าเกิดจากหลายส่วน ไม่ใช่รัฐบาลหรือประชาชนที่เป็นผู้สร้างปัญหา ปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดจากความเชื่อมโยงจากหลายส่วน การแก้ปัญหาจึงควรเป็นการประสานความร่วมมือของทุกฝ่าย ซึ่งในปัจจุบันการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศเป็นการแก้ปัญหาแบบต่างคนต่างทำ ทุกหน่วยงานต่างก็มีแนวทางเพื่อการแก้ปัญหา มีแนวทางเพื่อการอนุรักษ์ แต่ไม่มีการประสานความร่วมมือเพื่อการแก้ไขสามารถครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ชมรมนักนิยมนธรรมชาติมีแนวคิดว่าการแก้ปัญหาควรให้ประชาชนเกิดความตระหนักและมีจิตสำนึกที่จะร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นก่อน แล้วแนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศจะสามารถดำเนินการได้ง่ายขึ้น และยังสามารถให้ความคิดเห็นด้านการทำงานขององค์กร ที่มีแนวทางเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นว่า ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมค่ายเพื่อการอนุรักษ์ ซึ่งเป็นเรื่องของการทำตาม เมื่อมีการจัดค่ายมาก ๆ ทุกคนก็มุ่งแต่จะทำค่ายแบบเดียวกันหมด แต่โดยพื้นฐานแล้วมีวัตถุประสงค์อย่างไร ประสบความสำเร็จหรือไม่ ยังไม่สามารถหาข้อสรุปเป็นผลงานที่ชัดเจนออกมาได้

การจัดค่ายถ้าวัดจากเด็ก เด็กก็เกิดความสุขเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว เพราะได้ไปเที่ยว การประชาสัมพันธ์ทางองค์กรทำเพื่อประชาสัมพันธ์ตัวเอง เงินจำนวนมากที่ลงทุนไปไม่ได้ผลหรือได้บ้างก็ไม่คุ้มเท่ากับที่เสียไป เป้าหมายขององค์กร หรือสมาคมที่ทำเพื่อการอนุรักษ์นั้น บางองค์กรไม่ชัดเจน ไม่รู้ว่าต้องการอะไรจากการทำกิจกรรมเป็นการทำตามความนิยมมากกว่า

8. ยุทธศาสตร์ในการทำงาน

ชมรมนักนิยชมธรรมชาติมีความคิดว่า เมื่อการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงน่าจะเปลี่ยนการท่องเที่ยวให้เป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีความรู้สึกว่าการที่สมาชิกได้เดินทางท่องเที่ยวต่างก็ได้รับความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน จากการเดินป่าศึกษาธรรมชาติแล้ว น่าจะได้ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ตอบแทนต่อธรรมชาติบ้าง จึงมีการริเริ่มกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อให้ความรู้แก่สมาชิก

กิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละปีจะมีกำหนดการเดินทางที่บ่งบอกถึงวัน เวลา สถานที่ ค่าใช้จ่าย และการเตรียมตัวเพื่อให้เหมาะสมกับการเดินทางแต่ละครั้ง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ มีความแตกต่างกันไป ป่าแต่ละแห่งมีระบบนิเวศแตกต่างกันไป จึงควรมีการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนการเดินทาง

การชักชวนสมาชิกให้เข้าร่วมกิจกรรมทัศนศึกษา จะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านวารสารของชมรม ซึ่งจะส่งถึงสมาชิกทุกคนตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานหรือองค์กรที่มีส่วนช่วยในการสนับสนุนกิจกรรม และข้อมูลทางวิชาการ หน่วยงานที่มีกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการรับทราบข่าวสาร และการจัดกิจกรรมของชมรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคณะกรรมการท่านหนึ่งให้ข้อมูลว่า เนื่องจากชมรมไม่มีที่ทำงานประจำ เพราะฉะนั้นจะไม่มีสถานที่ติดต่อที่แน่นอน จะใช้การติดต่อสื่อสารผ่านจดหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำมาตั้งแต่ก่อตั้งชมรม

ในการทัศนศึกษาแต่ละครั้ง จะใช้การถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิกโดยการบรรยาย ระหว่างการเดินทาง ตลอดจนการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิก การเดินทางแต่ละครั้งจะมีสมาชิกเก่าและใหม่เดินทางร่วมกัน เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้ชีวิตในป่า ตลอดจนความรู้ด้านธรรมชาติวิทยา ซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นให้สมาชิกใหม่เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม และการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ร่วมกระทำกิจกรรมกันนั้น เป็นการหล่อหลอมให้สมาชิกมีความรู้พื้นฐานที่เท่าเทียมกัน เพื่อวางพื้นฐานการอนุรักษ์ และยังเป็น การปรับพฤติกรรมของสมาชิกให้มีความสอดคล้องกับแนวทางของชมรม ทำให้การเรียนรู้และการจดจำเป็นไปโดยง่าย

จากการสัมภาษณ์สมาชิกทั่วไปผู้เข้าร่วมกิจกรรมของชมรมท่านหนึ่งได้ข้อมูลว่า ในระยะแรกชมรมจะเน้นเรื่องการจัดทัศนศึกษาเพียงอย่างเดียว และการจัดทัศนศึกษาแต่ละครั้งจะจำแนกประเภทความสนใจออกไปอย่างชัดเจน เช่น เป็นการเดินทางเพื่อดูนก หรือเดินทางเพื่อศึกษาระบบนิเวศ ศึกษาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ธรณีวิทยา ซึ่งการเดินทางแต่ละครั้งจะมีวิทยากรผู้มีความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ ให้ความรู้แบบเฉพาะทาง แต่ปัจจุบันจะเป็นการทัศนศึกษาในภาพรวม การเดินทางจะศึกษาสิ่งแวดล้อมที่พบเห็นในแง่ความสัมพันธ์ของทั้งระบบ

นอกเหนือจากการท่องเที่ยวแล้ว ได้เพิ่มกิจกรรมค่ายเยาวชน เพื่อเป็นการทำงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างขึ้น สมาชิกท่านหนึ่งให้เหตุผลว่าแม้จะไม่ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศ แต่คิดว่าน่าจะมีโอกาสทำประโยชน์ด้านใดด้านหนึ่งในการอนุรักษ์ได้บ้าง คิดว่าน่าจะปลูกฝังจิตสำนึกให้เด็กๆหรือคนที่มีโอกาสน้อยกว่า ให้ได้มีโอกาสในการเข้ามาสัมผัสธรรมชาติบ้าง การจัดค่ายครั้งหนึ่งให้มีเด็กอย่างน้อย 1 คน ที่เกิดความรักและความสำนึกต่อธรรมชาติก็พอแล้ว ไม่จำเป็นว่าเด็กทุกคนจะต้องเกิดความรู้สึกนี้

สำหรับสมาชิกทั่วไป ชมรมไม่มีความคาดหวังว่าทุกคนจะต้องคิดและปฏิบัติตามแนวทางของชมรมอย่างเคร่งครัด เพียงแต่คิดว่าภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมแล้วสมาชิกสามารถเปลี่ยนแปลงมุมมองต่อธรรมชาติได้บ้าง มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวันให้มีความสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด หรือไม่ทำลายธรรมชาติเกิดความรู้สึกรักธรรมชาติรักต้นไม้ ถือว่าการจัดกิจกรรมประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว

คณะกรรมการอีกท่านหนึ่งให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า สำหรับเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายทางชมรมหวังว่าเยาวชนเหล่านี้จะเป็นผู้สร้างเครือข่ายทางสิ่งแวดล้อมได้ต่อไป ถ้าเขามีโอกาสได้เรียนรู้และทำกิจกรรมด้านนี้ ที่ผ่านมามีเกิดกลุ่มเยาวชนกลุ่มเล็ก ๆ รวมตัวกันทำกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายเยาวชนไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างเครือข่ายทางสิ่งแวดล้อมในระดับเยาวชนให้เกิดขึ้นได้

4. จุดเน้นในการทำงาน

ชมรมนักนิยมนธรรมชาติเน้นการทำงานในเชิงสร้างสรรค์ให้ความรู้พื้นฐานด้านการอนุรักษ์แก่สมาชิกและเยาวชน ซึ่งสมาชิกท่านหนึ่งให้ข้อมูลว่าเคยมีความคิดที่จะเข้าร่วมทำงานกับองค์กรเอกชนขนาดใหญ่ แต่ไม่ชอบลักษณะการทำงานในเชิงต่อต้าน ประท้วง หรือใช้ความรุนแรง

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับคณะกรรมการท่านหนึ่งที่ให้ข้อมูลด้านแนวทางการทำงานของชมรมว่า เคยมีการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการต่อต้าน เช่น กรณีการสร้างเขื่อนน้ำโจน องค์กรขนาดใหญ่ก็ขอให้ชมรมเข้าร่วมถือป้ายประท้วง แต่ชมรมทำไม่ได้เนื่องจากคณะกรรมการของชมรมมีหน้าที่การงานประจำ ไม่สามารถทุ่มเทเวลา ทุ่มเทความคิด ทุ่มเทกำลังทั้งหมดลงไปกับงานคัดค้านตรงนั้นได้ แต่จะทำได้คือ เป็นเพียงแนวร่วม ขอรายชื่อสมาชิกที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการนี้หลาย ๆ กรณี เช่น การสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นที่จังหวัดแพร่ ทำได้เพียงการลงชื่อไม่เห็นด้วยเท่านั้น เนื่องจากงานชมรมต้องการให้คนเข้าใจธรรมชาติมากขึ้น ไม่ต้องการใช้ความรุนแรง

การจัดกิจกรรมจะเน้นการรณรงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกทุกสาขาอาชีพ โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว นักศึกษา และคนสาขาอาชีพต่าง ๆ มาสมัครเป็นสมาชิก และให้เขาเรียนรู้ว่าจะต้องใช้ชีวิตอย่างไรให้กลมกลืนกับธรรมชาติ เนื่องจากคนทั่วไปหนีไม่พ้นเรื่องการท่องเที่ยวและชีวิตประจำวันของเขามีความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมโดยที่เขาไม่รู้ตัว สำหรับเยาวชนก็จะเป็นการให้ความรู้เรื่องการใช้ทรัพยากรอย่างถูกต้อง และให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์

5. ทรัพยากรและเครือข่าย

สมาชิกของชมรมถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคล ซึ่งมีความสำคัญเช่นเดียวกับปัจจัยการผลิตในระบบธุรกิจอื่น ๆ เนื่องจากการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชมรมให้เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ และความสามารถที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ชมรมนิกนิยชมธรรมชาติให้ความสำคัญในส่วนนี้เป็นอย่างมาก คณะกรรมการท่านหนึ่งให้เหตุผลว่า การทำงานของชมรมนิกนิยชมธรรมชาติเป็นการทำงานแบบอาสาสมัคร สมาชิกเข้ามาทำงานโดยไม่ได้รับผลตอบแทนใด ๆ แต่เป็นการทำงานด้วยใจ

ลักษณะการทำงานของสมาชิกในชมรม เกิดจากเหตุผลที่ว่าสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือหรือบรรเทาปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น โดยการเข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้พื้นฐานในการอนุรักษ์ เป็นภาวะความมุ่งมั่นที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมด้านมุมมองต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความรู้สึกดังกล่าวเกิดจากสภาพแวดล้อมภายในชมรมที่มีค่านิยมในการดำเนินชีวิตที่ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม แม้จะเข้าร่วมกิจกรรมในระยะแรกด้วยความต้องการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว แต่การจัดกิจกรรมที่เป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม ก่อให้เกิดการหลอมพฤติกรรมให้สมาชิกใหม่เกิดความคล้อยตาม ซึ่งสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมมีหน้าที่บทบาทแตกต่างกัน แต่ทุกคนจะทำหน้าที่ให้ชมรมไม่เท่าเทียมกัน

ทรัพยากรบุคคลของชมรมนิกนิยชมธรรมชาติ จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมพบว่า สมาชิกคณะกรรมการของชมรมมีความรับผิดชอบต่องานและมีความพอใจกับงานที่ทำอยู่ ซึ่งสมาชิกกลุ่มนี้เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของชมรมเป็นอย่างมาก สมาชิกคณะทำงานเป็นสมาชิกที่เข้าใจถึงข้อปฏิบัติของชมรมเป็นอย่างดี และมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในการทำงานโดยรวม และการทำงานจะยึดหลักการทำงานของชมรมเป็นหลัก

คณะกรรมการท่านหนึ่งให้ข้อมูลว่า ชมรมนิกนิยชมธรรมชาติจะเป็นลักษณะการถ่ายทอดความรู้ โดยยึดหลักการของชมรมเป็นหลักว่า การทำงานใด ๆ ก็ตามขอให้ยึดแนวทางดังกล่าวไว้ และเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ทำงานเต็มที่ วิธีการต่าง ๆ จะปรับเปลี่ยนไปตามเวลา สมาชิกรุ่นใหม่ ๆ มีสิทธิเสนอความคิด โดยคณะกรรมการรุ่นเก่าจะเปิดโอกาสให้ทำงานอย่างเต็มที่ จะเป็นเพียงที่ปรึกษาดูแลงานในภาพรวมเท่านั้น

นอกจากนี้ชมรมนักนิยชมธรรมชาติ ยังมีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของสมาชิก เช่น มีการประชุมให้ความรู้ทางวิชาการและการตีพิมพ์ลงในวารสารเพื่อให้สมาชิกของชมรมได้มีโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทั่วถึงและสม่ำเสมอ กิจกรรมดังกล่าวส่งผลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกให้มีความตื่นตัวที่จะแสวงหาโอกาสในการเข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งสมาชิกคณะกรรมการของชมรมจะถูกมอบหมายงานให้รับผิดชอบหน้าที่เฉพาะได้หลายอย่าง เป็นสมาชิกที่สามารถเรียนรู้ทฤษฎี หลักการต่างๆและมีความเชี่ยวชาญอย่างรวดเร็ว

คณะกรรมการท่านหนึ่งให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า จากตัวอย่างการทำงานของกลุ่มศิษีเกิดจากความสนใจเฉพาะตัวของสมาชิก ซึ่งสมาชิกกลุ่มนี้จะทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องผีเสื้อด้วยตนเอง เนื่องจากสมาชิกไม่มีความรู้ด้านนี้มาก่อน แต่จะเป็นการศึกษาเพิ่มเติมด้วยความชอบส่วนตัว โดยจะมีการสำรวจ จัดบันทึกชนิดพันธุ์ จำนวนของผีเสื้อเพื่อทำคู่มือการดูผีเสื้อ ซึ่งเป็นความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองจนกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญ

การเปิดโอกาสให้สมาชิกมีโอกาสเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสามารถ ความชำนาญ ตลอดจนการอนุญาตให้สมาชิกทำงานอย่างอิสระ เป็นการเพิ่มพลังในการทำงานเพื่อพัฒนาชมรม สมาชิกคณะกรรมการจะมีการประสานงาน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนมีการทำงานร่วมกัน สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดพลังและความพอใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

นอกจากนี้สมาชิกคณะกรรมการ ยังเป็นบุคคลที่ช่วยพัฒนาเครือข่ายในการขยายกลุ่มทำงานด้านสิ่งแวดล้อมให้กว้างขึ้น เนื่องจากเป็นผู้ที่เข้าใจถึงวัฒนธรรมและแนวทางการดำเนินงานของชมรมเป็นอย่างดี การนำเสนอสู่สาธารณะหรือองค์กรภายนอกเป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของชมรม การบอกเล่าปากต่อปากของสมาชิกในการเผยแพร่ข้อมูลสู่ภายนอกเป็นการสร้างเครือข่ายของชมรมให้กว้างขึ้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างในระหว่างการจัดกิจกรรม สมาชิกทั่วไปท่านหนึ่งให้เหตุผลถึงการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมว่า เพื่อนชวนและเดิมเคยทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมมาก่อนจึงสนใจสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิก

ข้อมูลที่สอดคล้องกันของสมาชิกส่วนใหญ่ คือ การสมัครเป็นสมาชิกเข้ามาเพราะเพื่อนชวนและสนใจการท่องเที่ยวเป็นหลัก แต่เมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมแล้วได้รับการถ่ายทอดความรู้และมุมมองใหม่ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งเป็นผลจากการสร้างเครือข่ายของสมาชิกคณะกรรมการที่มีพลังในการพัฒนาชมรม ประกอบกับกิจกรรมที่จัดมีความแตกต่างกับการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นการเดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ที่แปลกใหม่ ส่งผลให้มีความสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด และมีความสบายใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

ชมรมนักนิยมนิยมธรรมชาติมีลักษณะเด่นที่ความสัมพันธ์ภายในระหว่างสมาชิก มีการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกเก่าและสมาชิกใหม่ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเองเป็นความสัมพันธ์แบบพี่น้อง มีความเป็นเพื่อนและทำให้เกิดความสนิทสนม ซึ่งสมาชิกท่านหนึ่งให้เหตุผลว่า ทุกคนทำงานโดยไม่มีใครเป็นหัวหน้าไม่มีใครเป็นลูกน้อง เพียงแต่เป็นการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานแต่ละประเภท สมาชิกส่วนใหญ่ที่ไม่ได้รับมอบหมายก็จะเข้าร่วมทำงานด้วยกันเป็นทีมช่วยกันทำงาน และทุกคนเป็นเพื่อนกันเป็นที่เพื่อน้องกัน ซึ่งเป็นข้อดีที่คนที่เข้ามาใหม่จะไม่รู้สึกว่าตนเองแตกต่างหรือแตกแยกจากกลุ่ม รุ่นที่ที่อยู่ก่อนก็จะให้ความสนิทสนม ให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ คิดว่าเนื่องมาจากสมาชิกมีพื้นฐานความชอบคล้ายกัน พุศุขในเรื่องที่มีความสนใจตรงกันทำให้เกิดความสนิทสนมได้ง่าย

สำหรับการประสานงานเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมกับองค์กรอื่น คณะกรรมการท่านหนึ่งให้ข้อมูลว่า จะมืองค์กรที่รับรู้ข้อมูลด้านการทำงานของชมรมโดยจะติดต่อประสานงานให้ชมรมช่วยจัดกิจกรรมให้ จัดค่ายเยาวชนให้ มีการส่งสมาชิกเข้ามาเรียนรู้ มาอบรมเพื่อเป็นที่เลี้ยงค่ายเยาวชน มีการเข้าร่วมอบรมความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติซึ่งชมรมไม่จำกัดว่าการเผยแพร่จะต้องเป็นไปเฉพาะสมาชิกเท่านั้น การเปิดโอกาสให้องค์กรอื่นร่วมทำการศึกษาวิธีการดำเนินงาน เนื่องจากความต้องการให้มีการสร้างเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มขึ้น

คณะกรรมการอีกท่านหนึ่งให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า มีการทำงานร่วมกับองค์กรอื่นในลักษณะการได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรบรรยายด้านสิ่งแวดล้อม ขอให้เป็นผู้เขียนหลักสูตรและจัดการอบรม ซึ่งมีการทำงานลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง ชมรมจะเลือกประสานงานเฉพาะองค์กรที่มีแนวทางเพื่อสิ่งแวดล้อมและมีแนวทางที่สอดคล้องกับการทำงานของชมรมเป็นหลัก

สรุปได้ว่า การเคลื่อนไหวในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของชมรมนักนิยมนิยมธรรมชาติ เกิดจากการรวมตัวของบุคคลผู้มีเป้าหมายร่วมกันในการให้ความรู้พื้นฐานในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการจัดกิจกรรมภาคสนาม เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การประชุมสมาชิกเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการ การจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน เพื่อให้สมาชิกและเยาวชนได้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ผ่านประสบการณ์ตรง การจัดกิจกรรมมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรที่มีแนวทางการดำเนินงานสอดคล้องกับการดำเนินงานของชมรม จะไม่มีการเคลื่อนไหวโดยใช้ความรุนแรงในการประท้วงต่อต้านการทำงานของภาครัฐ

สมาชิกคณะทำงานของชมรมเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากความสำนึกส่วนบุคคลที่ต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติ ไม่ใช่เป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว สมาชิกมีความต้องการดำเนินงานตามแนวทางที่กลุ่มมีความเห็นร่วมกันว่าสามารถบรรเทาปัญหาการทำลายธรรมชาติที่เกิดจาก

การท่องเที่ยวที่ไม่ถูกต้อง ประกอบกับความต้องการดำเนินงานในการให้พื้นฐานด้านการอนุรักษ์ แก่เยาวชนซึ่งชมรมนักนิยมนธรรมชาติมีความคิดเห็นร่วมกันว่า เป็นแนวทางที่รัฐบาลยังไม่สามารถ ทำได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

วิธีการดำเนินงานในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

1. วัฒนธรรมของชมรม

วัฒนธรรมซึ่งเป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินงานของสมาชิกชมรม เป็นการวางระบบการทำงานตามขั้นตอน ความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ โดยให้ความสำคัญกับความ รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม ซึ่งคณะทำงานที่เป็นกรรมการของชมรมสามารถสับเปลี่ยนหน้าที่ ความรับผิดชอบในบางกิจกรรม ตลอดจนสามารถร่วมกันดำเนินงานได้ตามความเหมาะสม ไม่มี กฎระเบียบข้อบังคับตายตัว

คณะกรรมการท่านหนึ่งให้ข้อมูลว่า การกำหนดหน้าที่ในการทำงานเป็นไปโดยอิสระ ไม่เจาะจงหรือมอบอำนาจสิทธิขาดให้แก่สมาชิกคนใดคนหนึ่ง แต่จะเป็นการแบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม เพื่อความสะดวกในการทำงานให้เป็นระบบมีขั้นตอนการประสานงาน การแบ่งหน้าที่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของสมาชิก และสมาชิกสามารถตัดสินใจเพื่อเข้าร่วมดำเนิน งานได้ตามความพอใจ ขึ้นอยู่กับเวลาว่างส่วนตัวของสมาชิกแต่ละคนว่าจะสามารถรับผิดชอบใน กิจกรรมของชมรมได้ในระดับใด

ประกอบกับการแบ่งหน้าที่ตามความถนัดของสมาชิก เช่น กลุ่มรักษ์ผีเสื้อ ซึ่งเป็น กลุ่มกิจกรรมย่อยที่เพิ่งมีการรวมตัวเกิดขึ้น เป็นกิจกรรมที่เกิดจากสมาชิกผู้มีความสนใจศึกษา เฉพาะทางด้านพันธุ์ผีเสื้อรวมตัวตั้งเป็นกลุ่มย่อยขึ้นมา โดยชมรมเปิดโอกาสให้สมาชิกอย่างเต็มที่

จากการศึกษาพบว่า ชมรมมีลักษณะเด่นที่ความสัมพันธ์ภายในระหว่างสมาชิก กล่าวคือ จะเป็นความสัมพันธ์แบบพี่น้อง ไม่มีผู้นำ ไม่มีผู้ตาม ทุกคนให้ความสนิทสนม และความ เอื้ออาทรต่อกัน แม้เป็นเวลานอกเหนือจากการจัดกิจกรรม ความสัมพันธ์ลักษณะดังกล่าวมีความ สำคัญต่อการดำเนินงานในภาพรวมเป็นอย่างมาก

คณะกรรมการของชมรมยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า มีความคาดหวังในสมาชิกรุ่นใหม่ ๆ ว่า เริ่มรู้สึกว่าเป็นชมรม จะรู้สึกว่าจะเข้าไปเที่ยวแล้วไม่ยากให้ชมรมเสียชื่อเสียง ก็มีความคาดหวังว่า คนมาเที่ยวกับชมรม ควรจะมีการเรียนรู้ข้อปฏิบัติของชมรม ในการเดินป่าควรมีความรู้ว่าต้อง แต่งตัวอย่างไร ปฏิบัติตัวอย่างไรให้กลมกลืนกับธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรควรใช้ให้เกิด ประโยชน์ได้อย่างไร เรื่องการทำงานควรมีระเบียบตรงต่อเวลา ทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็น แต่จะไม่มีหัวหน้า ไม่มีลูกน้อง ขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบทางด้านใดก็จะช่วยกันทำ

2. การบริหารงานและโครงสร้างการบริหาร

การบริหารงานของชมรมนักเรียนธรรมชาติ เป็นการบริหารงานแบบประชาธิปไตย ผู้นำของชมรมมีตำแหน่งประธานชมรม ซึ่งไม่มีอำนาจตัดสินใจเด็ดขาด การตัดสินใจจะใช้การประชุมเพื่อชี้แจงเหตุและผล การเลือกบุคคลมาดำรงตำแหน่งประธานใช้วิธีการเลือกตั้ง โดยการเสนอชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นที่ปรึกษาและสามารถช่วยเหลือการดำเนินงานของชมรมได้ การเลือกตั้งจะใช้การลงคะแนนของสมาชิกโดยการลงคะแนนทางไปรษณียบัตร ผู้ดำรงตำแหน่งไม่มีวาระการทำงานที่มีกำหนดแน่นอนขึ้นอยู่กับความเห็นส่วนใหญ่ของสมาชิก

เนื่องจากชมรมนักเรียนธรรมชาติ เป็นองค์กรขนาดเล็กการบริหารเป็นเครือข่ายแบบหลวม สมาชิกผู้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสามารถแสดงความคิดเห็นในการเพิ่มลดกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม โดยยึดเพียงวัตถุประสงค์ของชมรมเป็นหลักในการดำเนินการ

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการได้ข้อมูลว่า จะไม่มีข้อบังคับในการทำงานแต่จะเป็นลักษณะการถ่ายทอดหลักการของชมรม เพื่อให้สมาชิกยึดถือและปฏิบัติตาม หลักการดังกล่าวคือการให้ความรู้พื้นฐานด้านการอนุรักษ์แก่สมาชิกและเยาวชน แต่จะเปิดโอกาสให้สมาชิกมีอิสระในการบริหารงาน โดยประธานชมรมและสมาชิกอาวุโสจะทำหน้าที่เพียงให้คำปรึกษาถึงแนวทางที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

และยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การบริหารงานของชมรมแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สมาชิกทั่วไปที่เข้าร่วมกิจกรรม และสมาชิกที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการทำงานให้แก่ชมรมในรูปอาสาสมัคร โดยสมาชิกคณะกรรมการจะแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นฝ่าย 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจกรรม และฝ่ายบริหาร และกลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นสมาชิกอาวุโสให้คำแนะนำ สนับสนุนด้านข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานของชมรม แต่ในทางปฏิบัติจะเป็นการประสานความร่วมมือเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

8. วิธีการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงานเป็นการจัดกิจกรรมภาคสนาม เพื่อให้ความรู้พื้นฐานด้านการอนุรักษ์แก่สมาชิกและเยาวชนเป็นหลัก โดยแบ่งประเภทกิจกรรมดังนี้

3.1 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สำหรับสมาชิก เป็นการจัดทัศนศึกษาเดินป่าศึกษาธรรมชาติตามแหล่งธรรมชาติทั่วไป ในการเดินทางแต่ละครั้งจะมีวิทยากรผู้มีความชำนาญทางนิเวศวิทยา พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ บรรยายให้ความรู้แก่สมาชิกโดยทำการศึกษาระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่จริง เพื่อให้สมาชิกได้มีโอกาสสัมผัสธรรมชาติผ่านประสบการณ์ตรงและเกิดความรักธรรมชาติ

คณะกรรมการของชมรมท่านท่านหนึ่งให้ข้อมูลว่า ชมรมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อให้ความรู้ด้านธรรมชาติวิทยาและการใช้ชีวิตในธรรมชาติอย่างกลมกลืนแก่สมาชิกและเยาวชน เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ไม่หลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะเป็นส่วนประกอบในทุกสังคม เมื่อการเดินทางที่ไม่ถูกต้องส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงควรมีการพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะที่ไม่ทำลายธรรมชาติและก่อให้เกิดผลกระทบต่อธรรมชาติน้อยที่สุด เพื่อให้การท่องเที่ยวเกิดประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ได้

การเดินทางท่องเที่ยวลักษณะดังกล่าวเป็นเรื่องของความชอบส่วนบุคคล ซึ่งสมาชิกทั่วไปของชมรมได้ให้ข้อมูลภายหลังเข้าร่วมเดินทางกับชมรมว่า ความรู้สึกในการเดินทางเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่เดินทางเพียงเพื่อความสนุกสนานเพียงอย่างเดียว แต่เมื่อได้เดินทางโดยศึกษาทำความเข้าใจธรรมชาติที่มีอยู่รอบตัว จึงเกิดความรู้สึกว่าการเดินทางมีความหมายมากขึ้น น่าจดจำมากยิ่งขึ้นเพราะได้เรียนรู้ธรรมชาติที่เราเคยมองข้ามไป ที่สำคัญเกิดความรักความห่วงใยอยากให้ธรรมชาติที่สวยงามยังคงอยู่ต่อไป

สมาชิกทั่วไปอีกท่านหนึ่งได้อธิบายประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า ทุกครั้งที่ไปรู้สึกว่าได้ความรู้ที่แปลกใหม่เพิ่มขึ้น และป่าแต่ละที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แม้แต่ที่เดียวกันแต่แต่ละครั้งก็ไปก็ไม่เหมือนเดิมมีการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติตลอดเวลา รู้สึกว่ามีคุณค่าและน่าศึกษา การเดินทางโดยมีวิทยากรให้ความรู้นอกจากจะได้รับความเพลิดเพลินแล้ว ยังได้รับความรู้ทางวิชาการเพิ่มขึ้นด้วย

คณะกรรมการท่านหนึ่งได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การร่วมเดินทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการเดินทางโดยมีวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญด้านพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ด้ายทอดความรู้นำเรื่องราวต่าง ๆ ให้ ทำให้มุมมองมากขึ้นอยากมาเที่ยวในลักษณะอย่างนี้มากกว่าเดินทางเพื่อความสนุกสนานเพียงอย่างเดียว การเดินทางท่องเที่ยวเป็นงานอดิเรกของคนกลุ่มหนึ่ง เมื่อกลุ่มคนที่มีความชอบคล้ายกันร่วมเดินทางในลักษณะเดียวกัน ทำให้การเดินทางมีความสนุกสนานไม่น่าเบื่อและมีความเป็นกันเองระหว่างสมาชิก และการเรียนรู้ด้านธรรมชาติวิทยาผ่านการท่องเที่ยวยังสามารถช่วยให้การเรียนรู้จดจำง่ายกว่าการเรียนรู้แบบอื่น และยังมีความเชื่อว่า ความรักธรรมชาติมีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน การได้เข้าไปสัมผัสธรรมชาติด้วยตนเอง เป็นการกระตุ้นให้เกิดความรักธรรมชาติได้เองโดยไม่ต้องบังคับ และเมื่อเกิดความรักความห่วงใยต่อธรรมชาติแล้ว ความตระหนักถึงปัญหาการทำลายธรรมชาติก็จะเพิ่มขึ้นตาม และสามารถเป็นกำลังส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ได้ในอนาคต

3.2 การจัดค่ายเยาวชน เป็นการจัดกิจกรรมในการศึกษาธรรมชาติแก่เยาวชนโดยเฉพาะ เพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสสัมผัสธรรมชาติเพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกให้เกิดแก่เยาวชน การ

จัดค่ายเยาวชนในแต่ละครั้งมีกลุ่มเยาวชนที่หลากหลายทั้งเยาวชนที่อาศัยในเมืองและที่อาศัยอยู่โดยรอบพื้นที่ป่าเข้าร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ที่แตกต่างกันของ โดยชมรมให้ความสำคัญแก่เยาวชน ทั้งนี้ เนื่องจากเยาวชนจะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติต่อไป ถ้าเยาวชนเกิดความสำนึกถึงความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เด็ก สิ่งเหล่านี้จะติดตัวเขาไปเมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

การจัดค่ายแต่ละครั้งจะ ไม่มีการติดตามประเมินผล ว่าเกิดความเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติของเด็กว่า มีความแตกต่างจากเดิมหรือไม่อย่างไร เนื่องจากข้อจำกัดด้านกำลังคนและงบประมาณของชมรม จึงมีความคาดหวังจากการจัดกิจกรรมค่ายว่า การจัดค่ายแต่ละครั้งมีเยาวชนเพียง 1 หรือ 2 คนที่เกิดความตระหนักและมีความคิดที่จะดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมต่อไปก็เป็นความพอใจระดับหนึ่ง

ความคาดหวังจากการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน จากการศึกษาพบว่าในความเป็นจริงสมาชิกคณะทำงานต่างก็มีความต้องการจากการจัดกิจกรรมแตกต่างกันไป เนื่องจากความคิดเห็นพื้นฐานที่แตกต่างกัน สมาชิกคณะทำงานบางคนมีความคาดหวังสูงจากการจัดกิจกรรมว่า เมื่อต้องเสียงบประมาณในการจัดเป็นจำนวนมากสิ่งที่ได้รับควรคุ้มค่างบเงินและแรงงานที่ทุ่มเทลงไปอย่างไรก็ดี ความขัดแย้งทางความคิดเป็นเรื่องส่วนบุคคลไม่เป็นผลให้เกิดความขัดแย้งในหมู่สมาชิก เพราะมีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจระหว่างสมาชิกคณะทำงานอย่างสม่ำเสมอ

คณะกรรมการท่านหนึ่งให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า แม้จะไม่มีการติดตามประเมินผล ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมว่าเยาวชนมีทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด แต่สิ่งที่ได้รับตอบกลับมาจากเยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรม คือ เยาวชนได้ติดต่อกลับมายังชมรม เพื่อขอคำปรึกษาในการจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่เยาวชนริเริ่มจัดขึ้นในโรงเรียนของตน มีการส่งจดหมายขอเชิญสมาชิกชมรมไปเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม การริเริ่มงานด้านสิ่งแวดล้อมของเยาวชนเหล่านี้ เป็นผลลัพท์ภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายเยาวชนที่ชมรม นักนิชมธรรมชาติจัดขึ้น อธิบายได้ว่า การให้ความรู้แก่เยาวชนนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้เกิดขึ้นได้

3.3 ค่ายเยาวชนพิการสัมพันธ์ธรรมชาติ เป็นการจัดกิจกรรมค่ายสำหรับเยาวชนผู้มีอุปสรรคทางร่างกาย ทำให้ขาดโอกาสที่จะสัมผัสและเรียนรู้ธรรมชาติได้ด้วยตนเอง และเพื่อให้เยาวชนผู้พิการมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การจัดกิจกรรมค่ายนี้ คณะกรรมการท่านหนึ่งให้เหตุผลว่า เด็กพิการนั้นชมรมมองว่า เขาพิการเพียงแขน ขา สมองเขาไม่ได้พิการ เขามีสมองเหมือนคนปกติแต่ไม่สามารถ

เคลื่อนไหวได้เหมือนคนปกติ โอกาสที่เด็กพิการจะได้ไปสัมผัสธรรมชาติจึงมีน้อย ชมรมจึงเริ่มกิจกรรมค่ายเพื่อเด็กพิการให้เด็กเหล่านี้มีโอกาสเหมือนคนปกติ

เนื่องจากเขาเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ทรัพยากรจึงควรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และเกิดจิตสำนึกได้เหมือนคนธรรมดาทั่วไป การจัดค่ายเพื่อให้เด็กพิการได้สัมผัสธรรมชาติในพื้นที่จริงยังเป็นการให้กำลังใจและเป็นกายภาพบำบัดให้เด็กมีกำลังใจ มีความเข้มแข็ง และเกิดความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง

3.4 การฝึกอบรมที่เลี้ยงค่ายเยาวชน สืบเนื่องมาจากการจัดค่ายเยาวชนแต่ละครั้งจะต้องมีสมาชิกที่เป็นอาสาสมัครเป็นที่เลี้ยงดูแลให้ความช่วยเหลือ และแนะนำเยาวชนในการดำรงชีพในป่า ตลอดจนการดูแลเรื่องความปลอดภัยในระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม ที่เลี้ยงจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมและฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้ภาระหน้าที่ในการดูแลเยาวชนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

คณะกรรมการยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมถึงการฝึกอบรมที่เลี้ยงค่ายเยาวชนว่าเป็นกลุ่มสมาชิกที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้ที่มีความสนใจที่เข้าร่วมอบรมเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่อบรมความรู้ที่ลึกและมีรายละเอียดมากกว่าการให้ความรู้ในระหว่างการทัศนศึกษาทั่วไป ผู้เข้าร่วมอบรมต้องศึกษาตั้งแต่กำเนิดโลก การใช้ชีวิตในป่า ธรณีวิทยา การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ การเรียนรู้วิชาจิตวิทยา และวิชาที่จะเป็นประโยชน์ในการจัดค่าย ซึ่งจะเน้นหนักทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สมาชิกกลุ่มนี้จะเป็นอาสาสมัครที่เข้าร่วมทำกิจกรรมค่ายเยาวชน

3.5 กลุ่มรักษาศีรษะ เป็นกิจกรรมที่พิมขึ้นมาเพื่อทำการศึกษาเฉพาะทางคือ ศึกษาเรื่องศีรษะโดยเฉพาะ สมาชิกของกลุ่มจะร่วมกันทำงานภาคสนามเพื่อสำรวจ บันทึกชนิดพันธุ์ จำนวน และรายละเอียดเกี่ยวกับศีรษะโดยเฉพาะ รวบรวมจัดทำเป็นคู่มือการดูศีรษะ กิจกรรมของกลุ่มนี้จะมีการจัดอบรมวิธีการดูศีรษะเบื้องต้น ซึ่งวิทยากรผู้บรรยายให้ความรู้ด้านศีรษะคือสมาชิกผู้ก่อตั้งกิจกรรม ความรู้ที่ได้เป็นความรู้ที่เกิดจากความสนใจและศึกษาด้วยตนเอง

3.6 การประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกของชมรมได้มีโอกาสพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ในการประชุมแต่ละครั้งจะมีวิทยากรผู้มีความรู้เฉพาะทาง เช่น ความรู้ด้านนิเวศวิทยา พฤกษศาสตร์ ดาราศาสตร์ และอื่น ๆ บรรยายให้ความรู้เพิ่มเติมแก่สมาชิก ซึ่งการประชุมจะแบ่งเป็นการประชุมคณะกรรมการ และการประชุมสมาชิกทั่วไป

การจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ไม่มีกำหนดการที่ต่อเนื่อง ไม่มีการติดตามผล แต่จะดูระหว่างกิจกรรมในการสนทนากลับมา ตั้งแต่ปีพ.ศ.2526 จนถึงปัจจุบัน ก็มีสมาชิกสม่ำเสมอ ชมรม ถือเครื่องชี้วัดได้ว่า ภารกิจของชมรมประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ เมื่อเทียบกับข้อจำกัดด้านเวลาของสมาชิก

ลักษณะการทำงานของชมรมนักนิยมนิยมธรรมชาติ เป็นการทำงานแบบอาสาสมัคร สมาชิกทุกคนมีงานประจำทำ โดยใช้เวลาส่วนที่ว่างของสมาชิกมาทำประโยชน์แก่สังคมเท่าที่จะทำได้ โดยยึดหลักการเพื่อสร้างพื้นฐานการอนุรักษ์ ชมรมจะให้พื้นฐานดังกล่าวกับคนที่เป็สมาชิก แล้วสมาชิกจะไปใช้ต่ออย่างไรเป็นหน้าที่ของเขา โดยชมรมจะไม่ตีกรอบความคิดว่าต้องทำอย่างไร หรือสมาชิกชมรมต้องเป็นอย่างนี้ ทุกคนสามารถคิดได้เอง มุมมองแต่ละคนจะเกิดจากข้อมูลที่เขาได้รับ

ชมรมมีวิธีการดำเนินงานโดยการหาทุนสำรองที่ได้มาจาก คำบำรุงสมาชิก เงินบริจาค คำไรจากการจัดทัศนศึกษา ตลอดจนเงินที่ได้จากการจัดกิจกรรมที่ไม่ได้ใช้หรือไม่ได้ดำเนินการหรือดำเนินการแต่ไม่เสียค่าใช้จ่าย ในส่วนเงินบริจาคส่วนใหญ่จะเป็นเงินบริจาคจาก คณะทำงานและสมาชิกอาวุโส

ซึ่งคณะกรรมการท่านหนึ่งให้เหตุผลว่า ชมรมทำงานกันด้วยใจจริง ๆ บางกิจกรรมที่อยากทำแต่ไม่มีงบประมาณสมาชิกที่เป็นคณะกรรมการก็จะออกทุนกันเอง นอกจากนั้น จะเป็นการขอสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ เช่น ในการจัดค่ายเยาวชนจะมีการทำหนังสือขอสนับสนุนในการให้และขอยืมอุปกรณ์ที่จำเป็น ขอยืมเต็นท์หรือขอบริจาคของใช้ที่จำเป็น ขนมหสำหรับ เด็ก เพราะชมรมไม่มีงบประมาณมากพอที่จะจัดซื้อเองทั้งหมดได้ ซึ่งเป็นข้อจำกัดของชมรมไม่มีงบประมาณก็ทำงานไม่ได้

4. ปัญหาอุปสรรคและบทเรียนในการทำงาน

เนื่องจากชมรมนักนิยมนิยมธรรมชาติ ไม่ได้จดทะเบียนเป็นสมาคม ซึ่งคณะกรรมการท่านหนึ่งให้เหตุผลว่าเป็นสมาคมจะมีข้อบังคับมากขึ้น อาจจะมีผลประโยชน์เข้ามาได้ มีเรื่อง การเมือง การเลือกตั้ง เกิดขึ้นกับคนที่เข้ามาทำงาน จะมีปัญหาเงินงบประมาณ จะต้องมีการจ่ายประจำเกิดขึ้น สำหรับชมรมนักนิยมนิยมธรรมชาติ ก็จะมีข้อจำกัดบ้างในเรื่องงบประมาณ เนื่องจาก ปัจจุบันธุรกิจเป็นธุรกิจผู้บริจาดไม่สามารถออกใบเสร็จให้ได้ ไม่สามารถนำไปใช้ลดภาษีได้ ซึ่งเป็นเรื่องความต้องการผลประโยชน์ตอบแทน การบริจาคเป็นส่วนหนึ่งในการลดภาษี แต่ชมรมไม่สามารถทำได้

การให้เงินทุนสนับสนุนชมรมจะเป็นการให้ทุนตามกิจกรรมมากกว่าให้ทุนในภาพรวม ชมรมไม่มีแหล่งเงินทุนที่เฉพาะเจาะจง จึงใช้วิธีการจัดกิจกรรมหารายได้เพื่อนำกำไรไปใช้หมุนเวียนในการจัดกิจกรรมอื่น เช่น การจัดทัศนศึกษาจะมีการจัดสรรเงินจากการจัดทัศนศึกษา แต่ครั้งเข้ามาเป็นเงินสมทบเพื่อการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน เป็นต้น

คณะกรรมการท่านหนึ่งให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เงินที่เหลือจากการทำกิจกรรมทัศนศึกษา เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น การทำงานของชมรมจึงมีข้อจำกัดว่าไม่มีงบประมาณ ซึ่งจะไม่สามารถ

ทำงานได้ การดำเนินงานที่ผ่านมาทำได้เต็มที่ตามกำลังคนและงบประมาณที่มี ไม่มีการทำกิจกรรมที่ใหญ่โตเหมือนองค์กรขนาดใหญ่ที่มีแหล่งเงินทุน

การให้การสนับสนุนด้านข้อมูลได้จากสมาชิกชมรมที่เป็นนักวิชาการของกรมป่าไม้ ก็ช่วยสนับสนุนด้านข้อมูล เป็นวิทยากรบรรยายตลอดจนความรู้ด้านวิชาการแก่สมาชิก ทั้งยังเป็น ที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชมรม ซึ่ง คณะกรรมการท่านหนึ่งให้ข้อมูลว่า คณะกรรมการที่เป็นฝ่ายวิชาการก็มีส่วนสนับสนุนบางส่วน ที่เป็นข้าราชการของกรมป่าไม้ เป็นนักวิชาการก็จะช่วยสนับสนุนด้านข้อมูล สำหรับด้านที่พัก ชมรมจะทำตามระเบียบทุกอย่าง

การดำเนินงานจะมีอุปสรรคซึ่งเกิดจากความขัดแย้งกับองค์กรภายนอก โดยเฉพาะกับ สื่อมวลชน ซึ่งได้ข้อมูลจากคณะกรรมการของชมรมท่านหนึ่งว่า การทำกิจกรรมค่ายเยาวชนจะมี สื่อมวลชนที่ต้องการข้อมูลเพื่อนำไปเผยแพร่ มีการขอเก็บข้อมูล ถ่ายภาพ สัมภาษณ์เด็กในขณะทำ กิจกรรมค่าย ซึ่งชมรมจะไม่ต้องการให้มีการรบกวนกระบวนการทำกิจกรรม เนื่องจากเด็กจะขาด วิธีการที่ต่อเนื่อง และจะเกิดความรู้แปลกแยกระหว่างเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกัน เมื่อเห็นเพื่อน บางคนถูกเชิญไปออกรายการได้สัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ ซึ่งชมรมจะหวงความรู้สึกเด็กในขณะที่ เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าความต้องการประชาสัมพันธ์การทำงานของชมรม

คณะกรรมการอีกท่านหนึ่งให้เหตุผลที่สอดคล้องกันว่า ชมรมมีความต้องการเผยแพร่ กิจกรรมบ้าง แต่มักจะเกิดความขัดแย้งกับสื่อมวลชนที่เข้ามาทำงาน เนื่องจากชมรมจะให้ความสำคัญถึงความรู้สึกของเด็กเป็นหลัก การมีผู้สื่อข่าวเข้าร่วมกิจกรรมจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกไม่ มั่นใจ เนื่องจากการแสดงออกของสื่อมวลชนแตกต่างจากคณะทำงานของชมรม และไม่มีความ สนใจในปัญหาสิ่งแวดล้อม สนใจเพียงข้อมูลที่จะไปนำเสนอเท่านั้น ซึ่งสมาชิกชมรมมีความเห็น ตรงกันว่า การทำกิจกรรมของชมรมไม่จำเป็นต้องเผยแพร่ก็ได้ แต่เราทำในส่วนของเราให้ดีที่สุด ดีกว่า สื่อที่เผยแพร่ด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมีมากขึ้น แต่ก็ไม่สามารถบรรเทาปัญหาการทำลาย ธรรมชาติได้ ยังพบเห็นความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ชมรมจึงเน้นการทำงานเพื่อ การอนุรักษ์โดยไม่สนใจว่าคนภายนอกจะรับรู้หรือไม่

ดังนั้น บทบาทของชมรมนักนิยมนิยมธรรมชาติต่อสาธารณชนนั้น จะเป็นเพียงวงแคบ เนื่องจากไม่มีการประชาสัมพันธ์ ในลักษณะการเผยแพร่กิจกรรมผ่านสื่อประเภทอื่น ๆ นอกเหนือ จากวารสารภายในชมรมเท่านั้น

ปัญหาในการทำงานของชมรม มีบางส่วนที่เกิดจากการรับรู้ของสมาชิกที่ไม่ตรงกับ แนวทางการทำงานของชมรม หรือมีความต้องการไม่เหมือนกัน ซึ่งคณะกรรมการท่านหนึ่งอธิบาย ว่า มีสมาชิกเป็นจำนวนมากที่เข้ามาสมัครแบบตื่นตื่น สนใจชั่วคราวแล้วก็ออกไป เนื่องจากเขา

ไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งชมรม และชมรมเปรียบเสมือนห้างสรรพสินค้า ผู้ที่เดินเข้ามา มีความต้องการที่แตกต่างกันไป สมาชิกที่สมัครเข้ามาถ้าเกิดความประทับใจและสนใจการดำเนินงานในลักษณะที่ชมรมจัดอยู่ สมาชิกท่านนั้นก็就会ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ แต่ถ้าไม่ชอบลักษณะการท่องเที่ยวแบบเดินป่า ชอบความสะดวกสบายก็จะออกไปเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมที่สามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้

คณะกรรมการอีกท่านหนึ่งให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า สมาชิกบางคนเข้ามาทำงานเพื่อต้องการที่จะเรียนรู้ เมื่อรู้แล้วก็นำความรู้ที่ได้กลับไปใช้ในองค์กรเดิม หรือไปท่องเที่ยวกับชมรมอื่นแล้วสนุกสนานกว่าก็จะออกไป บางคนปรับตัวเข้ากับกิจกรรมไม่ได้ คือ มาทัศนศึกษาเดินป่าก็เดินอย่างเดียวไม่สนใจศึกษาธรรมชาติที่อยู่รอบตัว เพื่อเดินให้ถึงที่พักเร็วๆก็จะรู้สึกว่าจะไม่เกิดประโยชน์อะไรในการเข้าร่วมกิจกรรม ในขณะที่สมาชิกบางคนเข้าร่วมกิจกรรมแล้วรู้สึกว่าได้พบเพื่อนใหม่ ได้ศึกษาในสิ่งที่ไม่เคยมีความรู้มาก่อน ได้มีการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีมุมมองมากขึ้น เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ได้เรียนรู้ธรรมชาติก็จะเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ถ้านับจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นจะมีสัดส่วนเท่ากับจำนวนสมาชิกที่ออกไป

ชมรมจึงมีการจัดการความขัดแย้งโดยการยึดหลักความเป็นจริงและเหตุผล ซึ่งคณะกรรมการท่านหนึ่งอธิบายว่า คนรุ่นเก่าจะทำงานโดยมีมุมมองที่จริงจังมากกว่า แต่ความขัดแย้งภายในชมรมจะเป็นเรื่องเล็กน้อยที่จะเกิดจากการทำงาน เนื่องจากสมาชิกทุกคนมีความต้องการและความคาดหวังจากกิจกรรมแตกต่างกัน เพราะพื้นฐานที่แตกต่างกันซึ่งไม่สามารถบังคับหรือควบคุมได้ ชมรมจะใช้วิธีการประชุมเพื่อชี้แจงเหตุผลและทำความเข้าใจระหว่างสมาชิกคณะทำงาน ซึ่งไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานในส่วนอื่น ๆ

สำหรับมุมมองด้านการทำงานขององค์กรเอกชนในระดับสากล ชมรมนักนิยมนิยมธรรมชาติมีความเห็นว่า การดำเนินงานเป็นแนวทางที่รุนแรง ซึ่งเป็นแนวทางที่ขัดแย้งกับหลักการทำงานของชมรมนักนิยมนิยมธรรมชาติ วิธีการดำเนินงานของชมรมจะไม่มีแนวทางการดำเนินงานขององค์กรเอกชนในระดับสากลมาเกี่ยวข้อง วิธีการดำเนินงาน จะเน้นการให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์แก่สมาชิกและเยาวชน จะไม่มีการต่อต้านคัดค้านที่รุนแรง เช่นการทำงานขององค์กรเอกชนในต่างประเทศ

การทำงานในรูปองค์กรเล็ก ๆ รูปแบบค่อนข้างจำกัด การทำงานจึงส่งเสริมการอนุรักษ์ได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น และการดำเนินงานของชมรมฯ มีบทบาทในการอนุรักษ์ คือ เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่องค์กรอื่น ๆ ที่ขอความร่วมมือเข้ามาเท่านั้น แต่จะไม่มี การต่อต้านหรือประท้วง การร่วมมือจะเลือกเฉพาะองค์กรที่มีหลักการคล้ายกันเท่านั้น โดยชมรมนักนิยมนิยมธรรมชาติจะยึดหลักว่าบทบาทของชมรมนักนิยมนิยมธรรมชาติ จะเป็นการให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์

ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยชมรม จะมีการประสานงานระหว่างองค์กรเอกชนที่มีหลักการเดียวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน

สรุปได้ว่า ชมรมนักนิยมนิคมธรรมชาติมีวิธีการดำเนินเป็นลักษณะไม่เป็นทางการเป็นการทำงานแบบอาสาสมัคร จึงมีข้อจำกัดด้านเวลาในการทำงานของสมาชิก ซึ่งเป็นการใช้เวลาส่วนที่เหลือจากการทำงานประจำ ลักษณะโครงสร้างเป็นการบังคับบัญชาโดยใช้ระบบประชาธิปไตย สมาชิกที่เป็นคณะกรรมการมีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม โดยใช้เหตุและผลตามหลักการของชมรมเป็นตัวตัดสิน การแบ่งหน้าที่ภายในชมรม เป็นไปตามความสมัครใจของสมาชิก เน้นการทำงานในเชิงสร้างสรรค์ไม่มีการประท้วงต่อต้าน การดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์มีการประสานงานกับองค์กรเอกชนภายนอกที่มีการดำเนินงานและหลักการสอดคล้องกับหลักการของชมรม เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการอนุรักษ์